

UNIVERSITATEA DE VEST
"VASILE GOLDIȘ"
din ARAD

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ КАФЕДРА КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРАВА
ТА ПОРІВНЯЛЬНОГО ПРАВознавства
ІНСТИТУТ ДЕРЖАВИ І ПРАВА КРАЇН ЄВРОПИ
НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ ПРАВОСУДДЯ
АСОЦІАЦІЯ МІЖНАРОДНОГО ОСВІТНЬОГО
ТА НАУКОВОГО СПІВРОБІТНИЦТВА
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ УНІВЕРСИТЕТУ ІМ. В. ГОЛДІША
(М. АРАД, РУМУНІЯ)

«Відновлення та розвиток України: ідеї, правові засади, інструментарій»

Матеріали міжнародного круглого столу

26 грудня 2022 р.

Ужгород • 2022

К 65

Відновлення та розвиток України: ідеї, правові засади, інструментарій: матеріали міжнародного круглого столу, м. Ужгород, 26 грудня 2022 р. Ужгород: Ужгородський національний університет, 2022. – 120 с.

ISBN 978-617-8046-00-2

У збірнику представлено стислий виклад доповідей і повідомлень, поданих на міжнародний круглий стіл «Відновлення та розвиток України: ідеї, правові засади, інструментарій» від 26 грудня 2022 р.

ISBN 978-617-8046-00-2

© ДВНЗ «Ужгородський
національний університет, 2022

Справедливий Закон —
найвища суспільна мудрість

Почесні співголови організаційного комітету:

- Смоланка В.І** ректор ДВНЗ «Ужгородський національний університет», доктор медичних наук, професор.
- Рогач О.Я.** проректор з науково-педагогічної роботи ДВНЗ «Ужгородський національний університет», доктор юридичних наук, професор.
- Лазур Я.В.** декан юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет», доктор юридичних наук, професор.
- Берлінгер Р.Д.** декан Західного університету імені Василя Голдіша в м. Арад.
- Квіт С.М.** голова Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, Президент Національного університету «Києво-Могилянська академія», доктор філологічних наук, професор.
- Маховенко Є.Г.** професор кафедри публічного права Вільнюського університету, доктор соціальних наук (право), професор (Литовська Республіка).
- Натуркач Р.П.** керівник апарату Закарпатської обласної державної адміністрації, кандидат юридичних наук, докторант кафедри конституційного права та порівняльного правознавства юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

- Оніщук М.В.*** ректор Національної школи суддів України, державний та громадський діяч, доктор юридичних наук, професор.
- Різник С.В.*** проректор з науково-педагогічної роботи та міжнародної співпраці Львівського національного університету імені Івана Франка, доктор юридичних наук, професор.
- Скрипнюк О.В.*** академік НАПрН України, Заслужений юрист України, заступник директора з наукової роботи Інституту держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, доктор юридичних наук, професор.
- Совгіря О.В.*** народний депутат України, політик, Постійний представник Верховної Ради України у Конституційному Суді України, доктор юридичних наук, професор.

Члени організаційного комітету:

Батанов О.В., доктор юридичних наук, професор, провідний науковий співробітник Інституту держави і права ім. В. М. Корецького НАН України.

Бедь В.В., доктор юридичних наук, доктор богословських наук, професор, Ректор Карпатського університету імені Августина Волошина.

Бобровнік С.В., доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри теорії права та держави Інституту права Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Васильченко О.П., доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри конституційного права Інституту права Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Гарагонич О.В., доктор юридичних наук, доцент, професор кафедри господарського права та господарського процесу Інституту права Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Дешко Л.М., доктор юридичних наук, професор, професорка кафедри конституційного права Інституту права Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Дробуш І.В., доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри державно-правових

дисциплін НУ «Острозька академія».

Жаровська І.М., доктор юридичних наук, професор кафедри теорії та філософії права, конституційного та міжнародного права Інституту права, психології та інноваційної освіти Національного університету «Львівська політехніка».

Іваницький С.О., доктор юридичних наук, доцент, професор кафедри економічної безпеки та фінансових розслідувань Національної академії внутрішніх справ.

Ленгер Я.І., доктор юридичних наук, професор кафедри конституційного права та порівняльного правознавства ДВНЗ «Ужгородський національний університет», завідувач кафедри права факультету фінансів, обліку, лінгвістики та права Луцького національного технічного університету.

Марцеляк О.В., доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри конституційного права Інституту права Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Марченко М.В., кандидат юридичних наук, провідний експерт з конституційного та виборчого права ВГО «Асоціація українських правників».

Медвідь А.Б., доктор юридичних наук, доцент, професор кафедри теорії держави і права Львівського торговельно-економічного університету.

- Мішина Н.В.,*** доктор юридичних наук, професор, професор кафедри конституційного права Національного університету «Одеська юридична академія».
- Сердюк Н.А.,*** доктор юридичних наук, доцент, професор кафедри політичних наук і права факультету урбаністики та просторового планування Київського національного університету будівництва і архітектури.
- Серьогін В.О.,*** доктор юридичних наук, професор, професор кафедри конституційного і муніципального права юридичного факультету Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна.
- Хотинська-Нор О.З.,*** доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри нотаріального, виконавчого процесу та адвокатури, прокуратури, судоустрою Інституту права Київського національного університету імені Тараса Шевченка.
- Чечерський В.І.,*** доктор юридичних наук, доцент, Почесний працівник прокуратури, прокурор Офісу Генерального прокурора
- Щербанюк О.В.,*** доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри процесуального права Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Координаційна група:

- Бисага Ю.М.,*** доктор юридичних наук, професор, Заслужений юрист України, директор Інституту держави і права країн Європи, завідувач кафедри конституційного права та порівняльного правознавства юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет».
- Берч В.В.,*** кандидат юридичних наук, доцент кафедри конституційного права та порівняльного правознавства юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет».
- Белов Д.М.,*** доктор юридичних наук, професор кафедри конституційного права та порівняльного правознавства юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет», Директор Асоціації міжнародного освітнього та наукового співробітництва.
- Васильчук Л.Б.,*** кандидат юридичних наук, доцент кафедри конституційного права та порівняльного правознавства юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет».
- Гомонай В.В.,*** доктор юридичних наук, професор кафедри конституційного права та порівняльного правознавства юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

- Греца С.М.***, доктор юридичних наук, професор кафедри конституційного права та порівняльного правознавства юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет».
- Греца Я.В.***, доктор юридичних наук, професор кафедри господарського права юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет».
- Громовчук М.В.***, доктор юридичних наук, професор кафедри конституційного права та порівняльного правознавства юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет».
- Джуган В.В.***, кандидат юридичних наук, доцент кафедри конституційного права та порівняльного правознавства юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет».
- Заборовський В.В.***, доктор юридичних наук, професор кафедри цивільного права та процесу юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет», Директор Науково-дослідного Інституту теорії та практики правосуддя.
- Менджул М.В.***, доктор юридичних наук, професор кафедри цивільного права та процесу, заступник декана юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет».
- Петрецька Н.І.***, кандидат юридичних наук, доцент кафедри конституційного права та порівняльного правознавства юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Пирога І.С.,

доктор юридичних наук, професор кафедри конституційного права та порівняльного правознавства юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Продан В.І.,

старший викладач кафедри конституційного права та порівняльного правознавства юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Фрідманський Р.М.,

кандидат юридичних наук, професор кафедри конституційного права та порівняльного правознавства юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Кіріяк Оксана Василівна,
кандидат юридичних наук,
доцент кафедри приватного права
Чернівецький національний
університет імені Юрія Федьковича
м. Чернівці, Україна

ПРАВОВА ІНФОРМАЦІЯ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ПРАВОСВІДОМОСТІ

Розповсюдження інформаційних технологій супроводжується виникненням нової глобальної проблеми – захисту людини не лише від протиправних посягань, але й від маніпулятивно-психологічного впливу на широкі верстви населення, що здійснюється шляхом ретранслявання різного роду інформації на рівні підсвідомого сприйняття. Несумлінне генерування та неекологічне насадження цих засобів дозволяє позиціонувати думки ключових комунікаторів як прогресивну суспільну думку, ініціювати прогнозовані почуття у адресатів цифрового контенту, культивувати стереотипні судження і зрештою, формувати бажану суспільну поведінку. В сукупності такі фактори обумовлюють дезорієнтацію людини, ініціюють стан афекту, депресії, паніки, призводять до об'єктивної неможливості адекватного сприйняття реальності та відповідно позбавляють можливості діяти раціонально.

Маніпулювання інформацією у такий спосіб являє собою потужний дієвий інструмент, що дозволяє найбільш інтелектуально активному, фінансово більш забезпеченому та впливовому прошарку населення диктувати ключові наративи решті суспільства.

Орієнтування у потоках різноспрямованої і навіть взаємовиключної, недостовірної, недобросовісної чи неповної інформації формулює якісно нові вимоги до правопросвітницької діяльності задля укріплення належної правосвідомості наших громадян. Слід докласти максимум зусиль, щоб на противагу довірливим споживачам масової інформації, котрі пасивно засвоюють «потрібні» відомості, формувалась окрема культура критичного мислення та патріотичної правосвідомості, що дозволить нівелювати пропагандистські міфи зовнішніх коаліцій агресора та гасла внутрішніх інфлюенсерів.

При цьому, умови, в яких наразі перебуває Україна, вкотре актуалізують важливість вивчення такого об'єкту цивільних прав, як інформація, що з одного боку, дозволяє ефективно протидіяти ворожій пропаганді, а з іншого – стимулювати зростання правосвідомості громадян. Адже розуміння механізмів пропаганди – це необхідна передумова формування патріотичної громадянської правосвідомості в її первинному розумінні. На наше глибоке переконання, без цього неможлива розбудова

справді демократичного суспільства, коли абсолютна більшість громадян об'єктивно не може сприйматися емітентами та адептами нав'язуваної інформації в політикумі як сукупність примітивних об'єктів через їх проактивну та правосвідому позицію правосуб'єктних учасників відповідних відносин, що здатні самостійно аналізувати події та процеси, що відбуваються у суспільстві.

Таким чином, перехід до нових стратегій використання публічної інформації у реалізації владно-управлінських функцій переконливо продемонстрував, що жодна держава в наш час не може претендувати на лідерство і конкурентоздатність без чіткого і повного розуміння своїх завдань у інформаційній сфері, детермінованих потребою в опануванні всіма членами громадянського суспільства нових методів та механізмів пропагування своїх парадигм. Що стосується вітчизняного контексту, то важливість формування такого роду стратегій у інформаційній площині прогресивно зростає не лише внаслідок активної фази воєнного протистояння військам агресора, але й в силу внутрішніх тенденцій, в яких окрім глобальних інформаційних викликів проявляється також і чимало інших викликів, характерних для держав перехідного типу. Саме тому скеровування ресурсів та уваги до посилення правосвідомості громадян завдяки опануванню сучасними технологіями та

засобами протидії недостовірній маніпулятивній інформації медіакративних комунікаторів є вкрай важливим питанням сьогодення.

Література:

1. Блінов А. Вірус рецесії: чим обернеться епідемія COVID- 19 і хто постраждає найбільше. URL: <https://ru.slovoidilo.ua/2020/03/18/mnenie/jekonomika/virus-recessii-chem-obernetsya-epidemiya-covid-19-i-kto-postradaet-bolshe-vsego>

ЗМІСТ

Батанов О.В. Розвиток конституції України та повоєнне економічне відновлення України: ідеї, принципи, інструментарій	12-34
Безега Т.М. Інститут адвокатури як складова громадянського суспільства України	35-42
Бисага Ю.М. Ключові ідейні засади відновлення України	43-47
Бурдейний Ю. Поняття належного судового процесу	48-51
Ватаманюк А. Теорія міжінституційних діалогів та конституційне тлумачення	52-56
Вишневська М.М. Правова категорія «учасники виборчого процесу»: доцільність застосування	57-60
Гецько М.М. Щодо розширення переліку осіб, які можуть нести юридичну відповідальність за шкоду, заподіяну їх протиправними діями, як прояв реалізації конституційного принципу рівності всіх перед законом	61-70
Говорун Є.А., Дегтяр Р.О. Актуальність «електронного суду» в сучасних вітчизняних реаліях	71-75
Демиденко А. Проблема фінансування неурядових правозахисних громадських організацій	76-79
Кіріяк О.В. Правова інформація як засіб формування правосвідомості	80-83
Летнянчин Л.І. Війна як каталізатор утвердження в Україні свободи як фундаментальної конституційної цінності	84-94
Павшук К.О. Заборона політичних партій під час війни: підстави та наслідки	95-99
Рибачек В.К. Деякі аспекти регулювання земельних відносин в Україні в період військових дій	100-107
Француз-Яковець Т.А. Порушення права дитини на освіту в умовах війни	108-114

*Матеріали міжнародного круглого столу
Ужгород, 20 грудня 2022 рік*

**МАТЕРІАЛИ
МІЖНАРОДНОГО КРУГЛОГО СТОЛУ**

**«ВІДНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК
УКРАЇНИ: ІДЕЇ, ПРАВОВІ ЗАСАДИ,
ІНСТРУМЕНТАРІЙ»**

*м. Ужгород
26 грудня 2022 р.*